

Kapitalanvendelse, men langt fra i Forhold til de anvendte Beløb. Der er sikkert ved denne Bevægelse i meget stort Omfang gaaet virkelige Værdier til Grunde. Det er ogsaa klart, at der er anbragt, heldigvis dog ikke i saa stort Omfang som mange Steder i Udlandet, ret betydelige Kapitaler i uproduktive eller lidet produktive industrielle Anlæg og, i hvert Fald for en Del, i lidet produktive Jernbaneanlæg. Hvad disse sidste angaar, har man dog den Trøst, at selv om de ikke forrente sig i Ordets egentligste Forstand, skulde vel de allerfleste, nationaløkonomisk set, kunne forsvares gennem den Virkning, de have paa vedkommende Egnens økonomiske Opkomst.

Desuden maa det ikke glemmes, at disse Værdier ikke ere flydende; de kunne endda ikke uden meget betydelige Tab, ja ofte Ruin, løsgøres i Løbet af nogenlunde rimelig Tid. Man gør sig derfor i meget høj Grad afhængig af Udlandet, naar man i saa stort Omfang anbringer udenlandsk Kapital i faste Anlæg her. Det er jo saaledes, som vi ogsaa i det sidste Aar har set Eksempler paa, at en Standsning af den udenlandske Kredit eller blot en Trusel om en Standsning af den kan fremkalde store Rystelser her i Landet, Rystelser, som vi kun have kunnet blive Herrer over ved et saa overmaade ekstraordinært og i Princippet betænkeligt Skridt som Bankkrediten af Februar 1908. Vi have ogsaa set, at det, at der paa et af de store Laanemarkeder opstaar Mishag med dansk Lovgivning eller forventet dansk Lovgivning paa et eller andet Omraade, kan fremkalde noget af en økonomisk Panik eller dog en vis økonomisk Rystelse her i Landet. Med andre Ord, vi ere desværre allerede blevne saa afhængige af den udenlandske Kredit, saa vort Erhvervsliv paa en højst betænkelig Maade kan paavirkes ikke alene ved en midlertidig Standsning af denne Kredit, men ogsaa ved en Trusel derom. Og det tør dog sikkert siges, at det er lidet heldige og lidet solide Forhold at arbejde under. Jeg haaber nu, at vi maa forstaa i Fremtiden at indskrænke den udenlandske Kredit til det mindst mulige, naturligvis ikke ved at ophøre med forstandige Nybegyndelser og Udvidelser paa de forskellige Erhvervsomraader. Men derved: at vi sætte Tæring efter Næring, saaledes at vi blive i Stand til i langt større Omfang end før selv at tilvejebringe gennem Opsparinger den Kapital, som vi finde det rigtigt og formaalstjenligt at anbringe her i Landet. Det er den eneste Vej, ad hvilken der kan komme nogen virkelig og varig Bedring. Det kan kun

ske ved at indskrænke Forbruget og ved Forøgelse af Opsparingerne. Det kan kun ske derved, at vi gennem et stadigt og og solidt Arbejde skabe ny dansk Kapital her i Landet til de Udvidelser, vi i Fremtiden maatte ville gøre, og forhaabentlig ogsaa til i noget Maal at løsgøre os fra den udenlandske Kredit. Fuldstændig hverken kunne eller skulle vi naturligvis løsgøre os fra den, men en Indskrænkning deri vilde sikkert være heldigere end en Udvidelse deraf. Og ved disse Bestræbelser bør efter mit Skøn Staten gaa i Spidsen. Vi have trods alt, hvad der navnlig i de sidste Uger er blevet sagt, et godt Navn i Udlandet, ogsaa et godt Navn paa det udenlandske Pengemarked, og der er, som ganske nylig konstateret, vedblivende god Villighed til frateredes at yde vor Stat Kredit paa rimelige Vilkaar, paa Vilkaar, som ere blandt de bedste, der overhovedet ydes europæiske Stater. Men dette bør ikke ansøre os til at komme ud over forbigaaende Vanskeligheder ved at øge vor Gæld. Det bør tværtimod ansøre os til at holde igen saa meget som muligt, for at vort gode Renommé kan bevares trods alle forbigaaende Rystelser. Dette tror jeg er muligt, for vort Erhvervsliv er, trods alle Ud vækster, sundt i sin Bund, og vore Statsfinansers Tilstand er i det hele taget endnu tilfredsstillende. Der har jo tilmed under de sidste 3 Opgangsaar fundet en betydelig Forbedring Sted i Statens finansielle Tilstand. Det maa vi — ikke blot af økonomiske, men ogsaa af sociale og kulturelle Grunde — ikke sætte paa Spil.

Vi ere, som jeg nævnte før, mere end een Gang gaaede i Spidsen baade for social Lovgivning og for adskillige Bestræbelser paa Oplysningens og dermed beslægtede Omraader, og vi skulde gerne vedblivende være blandt de forreste her. Det skulde ikke gerne komme dertil, at vi her i Landet, som man desværre maa gøre det i flere andre Lande, skulle skele efter ny Skatter hver Gang, der er Tale om et større Fremskridt paa disse Omraader. Vi have ikke behøvet det hidtil, og vi skulde nødig i Fremtiden komme til at gøre det. Derfor skulle vi alle og ikke mindst de af os, der ønske at betragtes som Foregangsmænd, forstaa, at vi alle i disse Sager ere interesserede i at komme ind paa en sparsommeligere Statshusholdning, thi det, at vi i Fremtiden kunne fortsætte den saa godt begyndte Udvikling paa disse Omraader, er først og fremmest afhængigt af, at vi bevare sunde Statsfinanser. Jeg beder nu om, at man